

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN,
INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Naar een vlotte en duurzame activering van inburgeraars

Samenvatting

Deze mededeling informeert de Vlaamse Regering over de aanpak die de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel hanteren om vanuit hun kernopdrachten versterkt in te zetten op activering. Ze bouwt voort op de proeftuinen die in 2024 werden opgezet en schetst de krachtlijnen voor samenwerking met VDAB, werkgevers en andere partners.

1. SITUERING

In de loop van 2024 startte de vorige Vlaamse Regering verschillende proeftuinen op om inburgeraars sneller en duurzamer naar werk te begeleiden. Deze initiatieven kwamen voort uit een actieplan dat in 2023 werd goedgekeurd. De uitvoering gebeurt door de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel (verder: de agentschappen).

De Beleidsnota Integratie, Inburgering en Samenleven 2024-2029 stelt hierover, in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord, het volgende:

“Deze proeftuinen die de Vlaamse Regering in 2023 goedkeurde om nieuwkomers sneller aan de slag te krijgen, worden geëvalueerd en waar succesvol structureel verankerd. De agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel focussen daarbij in de eerste plaats op de verdere uitbouw van hun begeleidende, toeleidende en ondersteunende rol. Uit de evaluatie van de proeftuinen moet blijken wat we in regelgeving moeten verankeren en waar bestaande afsprakenkaders met VDAB moeten bijgestuurd worden.”

“Binnen de horizontale aanpak van integratiebeleid en de opmaak van een geïntegreerd plan, zal ik het aspect van discriminatie en racisme meenemen waaronder ook de rol die discriminatie speelt in de activering van personen van buitenlandse herkomst.”

De beperktere recurrente middelen vanaf 2027 maken het noodzakelijk om duidelijke keuzes te maken en vandaag al bij te sturen waar nodig.

Deze mededeling licht de verdere aanpak van dit dossier toe.

2. **UITGANGSPUNTEN VAN EEN VERNIEUWDE ACTIVERINGSAANPAK**

In het **activeringsbeleid van inburgeraars** zijn **meerdere actoren** betrokken. Naast de agentschappen nemen ook VDAB en, voor bepaalde doelgroepen, de OCMW's een belangrijke rol op. Daarnaast leveren opleidingsverstrekkers, sectoren en bedrijven, en intermediaire organisaties – bijvoorbeeld voor matchmaking – een waardevolle bijdrage.

Die veelheid aan actoren maakt het des te belangrijker om de rollen van alle partners duidelijk af te bakenen. Voor de agentschappen schuif ik daarom volgende **uitgangspunten** naar voren:

- Ze **versterken hun inzet op professionele activering**, maar steeds in **aansluiting op hun huidige kernopdrachten**. Dit gebeurt zowel binnen de verschillende pijlers van het inburgeringstraject (zie deel 3) als in hun ondersteuning rond taal en diversiteit, met extra aandacht voor werkgevers (zie deel 4).
- Ze erkennen de expertise van de activeringspartners en nemen **geen individuele arbeidsbemiddelingstaken over van VDAB of OCMW**, maar **ondersteunen maximaal** binnen hun rol, onder meer via brede levensloopbaanoriëntatie, met aandacht voor arbeidsmarktinzicht.
- De begeleiding wordt afgestemd op het **profiel van de inburgeraar**, met aandacht voor zelfredzaamheid, leervaardigheid en toekomstperspectief.
- Ze streven naar een **kwalitatieve doorverwijzing naar reguliere diensten**. Dit vereist dat het **aanbod voor inburgeraars (en anderstaligen) relevant en toegankelijk** is, en dat partners **informatie daarover helder en transparant delen**.

Door deze uitgangspunten scherp te stellen, brengen we niet alleen de **rol van de agentschappen duidelijk in kaart**, maar dragen we ook bij aan een **beter samenspel tussen alle betrokken activeringspartners**. We verwachten van elke partner dat hij – vanuit zijn eigen kerntaak, kennis en expertise – maximaal bijdraagt aan een vlotte en duurzame activering van inburgeraars.

3. VERSTERKTE ACTIVERINGSAANPAK BINNEN HET INBURGERINGSTRAJECT

De hierboven geschetste uitgangspunten vertalen zich binnen het inburgeringstraject als volgt:

- Het **professionele perspectief** krijgt in de trajectbegeleiding een plaats binnen de bredere levensloopbaanoriëntatie, in lijn met de huidige kernopdrachten. Zo kan in het kader van de intake extra aandacht gaan naar de (loopbaan)oriëntatie en screening van professionele competenties en ambities voor de inburgeraar wordt toegeleid naar VDAB/Actiris. In het kader van de derde pijler van het inburgeringstraject zal de trajectbegeleider naast het toeleiden naar VDAB/Actiris, de inburgeraar ook informeren over relevante lokale of regionale initiatieven (mentoringprojecten werk, jobevents,...). Deze oriëntatie blijft echter ondersteunend en vervangt niet de individuele arbeidsmarktbemiddeling vanuit VDAB.
- Nog in de trajectbegeleiding is begeleiding voorzien bij de **erkenning van diploma's**, met aandacht voor de toelichting van de procedure, de begeleiding bij het indienen van het dossier en de verdere oriëntering na ontvangst van de beslissing. Zo is het soms noodzakelijk een nieuwe procedure bij een andere instantie te doorlopen (bijvoorbeeld bij zorgdiploma's) of moeten bepaalde opleidingstekorten nog bijgeschoold worden. De procedure zelf valt onder de bevoegdheid van onderwijs (NARIC). In het kader van de proeftuinen wordt ook bekeken of begeleiding bij EVC-trajecten mogelijk is.
- We bekijken op welke manier we oriënterende trajecten binnen bepaalde sectoren, zowel thematisch (vb. zorg, IT) als geografisch kunnen inzetten. In deze trajecten wordt **de link gelegd tussen de lessen maatschappelijke oriëntatie organisatorisch en het professioneel perspectief van de inburgeraar** waarbij de inburgeraar al van dichtbij en vanaf de prille start van het inburgeringstraject kennis maakt met verschillende sectoren -. Deze trajecten zullen naar inhoud en doelgroep afgestemd worden met het VDAB-aanbod, zoals de sectorbaden, zodat deze maximaal complementair zijn.
 - De ambitie van deze trajecten is dat elke deelnemer op korte termijn na het afronden ervan zicht heeft op de mogelijkheden op de Vlaamse arbeidsmarkt, op een mogelijke job, stage of een opleiding en door de activeringspartner daar meteen actief naar begeleid kan worden.
 - Het belang van de kennis van het Nederlands op de Vlaamse arbeidsmarkt wordt onderstreept tijdens deze trajecten. De trajecten zijn een eerste stap in het vertrouwd maken van de deelnemer met Nederlandstalige vaktermen.
 - De looptijd van deze trajecten valt samen met de periode waarin de MO-cursus loopt. Door de sterke regionale inbedding van de agentschappen, zijn de agentschappen de aangewezen partner om een laagdrempelig, oriënterend traject

uit te werken, in samenwerking met VDAB, Actiris en andere activeringspartners, dat daarna een vervolg kan vinden naar het bestaande aanbod van de arbeidsbemiddelingsdiensten. We inspireren ons hiervoor op de trajecten die nu al lopen bij Bon.

- Deze bijsturing bouwt voort op de bevinding uit de lopende proeftuinen dat een groot deel van de inburgeraars ervaring of ambities heeft en bijgevolg ook aan de slag wil gaan binnen een specifieke sector. Ook een **gericht groepsaanbod** wordt verder ontwikkeld in afstemming met de activeringspartners, met bijzondere aandacht voor niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, voor wie geen formele opvolging via VDAB (afsprakenblad) of OCMW (GPMI) voorzien is.
- Inzichten vanuit de **vervolgtrajecten en de upgradetrajecten** worden maximaal geïntegreerd in het **reguliere inburgeringstraject**.
- De agentschappen nemen geen rol op als aanbieder of regisseur van beroepsopleidingen, maar **informereren inburgeraars wel gericht** over relevante leer- en activeringstrajecten, zowel bij VDAB als bij andere aanbieders. Ze **moedigen inburgeraars aan** om hiervan gebruik te maken. Dit sluit aan bij het opzet van de sectortrajecten en vormt een onderdeel van het begeleidingstraject richting werk.

Een **nauwe samenwerking met VDAB** is hierbij cruciaal:

- Er wordt gewerkt aan een **vlotte ontsluiting van het relevante VDAB-aanbod**, met bijzondere aandacht voor trajecten die toegankelijk zijn voor inburgeraars met beperkte kennis van het Nederlands. Zo kunnen de agentschappen hun informatie- en begeleidingsrol ten volle opnemen.
- We bekijken samen met VDAB hoe we de **gegevensuitwisseling tussen VDAB en de agentschappen** kunnen uitbreiden. Het doel is om de drempels op dat vlak weg te werken zodat de agentschappen en VDAB op een geïntegreerde manier een traject kunnen uitwerken, gebaseerd op de competenties, mogelijkheden en ambities van de inburgeraar. Daarbij is het essentieel dat de agentschappen relevante informatie over het arbeidsperspectief (zoals sectorale voorkeuren) kunnen delen met VDAB, en dat VDAB omgekeerd systematisch terugkoppelt over de ondernomen stappen in het verdere traject naar werk vanaf de inschrijving.

4. **ONDERSTEUNING VAN WERKGEVERS ROND HET LEREN VAN NEDERLANDS EN DE INTEGRATIE OP DE WERKVLOER**

Het regeerakkoord voorziet ook een passage over de ondersteuning aan werkgevers: *“We versterken de ondersteuning van bedrijven die nieuwkomers aan het werk zetten: rond het leren van Nederlands en de integratie op de werkvloer. Dat doen we in samenwerking met de relevante sectoren.”*

De agentschappen hebben expertise in het begeleiden van lokale besturen en organisaties rond taal- en diversiteitsvragen. Bij de opstart van de proeftuinen activering breidde die expertise uit naar het begeleiden van werkgevers rond taalondersteuning. De agentschappen zetten nu bijkomend in op diversiteitsondersteuning. **Werkgevers zijn een cruciale partner in de activeringsaanpak.** Daarom wil ik werk maken van een **afgestemd aanbod** dat tegemoetkomt aan concrete noden van werkgevers, zowel op het vlak van ondersteuning van anderstaligen, als op het vlak van integratie op de werkvloer.

Essentieel in de uitwerking van dit aanbod is dat de werkgever bepaalt welke noden het bedrijf of de organisatie heeft en hoeveel de werkgever hierin kan en wil investeren. Met de professionele ondersteuning en expertise van de agentschappen wordt nagegaan of de werkgever hiervoor een beroep wil doen op een beperkt aanbod specifieke producten en diensten van de agentschappen of meer baat heeft bij een aanbod van een andere partner.

5. **BRUSSEL**

Het Vlaamse inburgeringstraject in Brussel wordt door het Agentschap Integratie en Inburgering – BON en het Huis van het Nederlands Brussel vormgegeven. Dit Vlaams inburgeringstraject is inhoudelijk identiek aan de inburgeringstrajecten in de rest van Vlaanderen. Niet-werkende inburgeraars op beroepsactieve leeftijd kunnen zich in het kader van de derde pijler binnen de 60 dagen na ondertekening van het inburgeringscontract inschrijven bij Actiris. Voor de verdere uitwerking van het versterkte activeringsbeleid van inburgeraars worden de nodige afgesproken gemaakt met Actiris en andere relevante Brusselse actoren.

6. **VERDERE STAPPEN**

De hoofdlijnen uit deze nota worden meegenomen in de verdere uitvoering van de proeftuinen en zullen ook leidend zijn bij de evaluatie en verankeringsanalyse van de proeftuinen.

De inhoud en uitwerking van deze nota worden afgestemd met de arbeidsbemiddelingsdiensten zodat de rollen duidelijk zijn en het aanbod op elkaar wordt afgestemd.

Voor zover er aanpassingen nodig zijn aan de regelgeving van integratie en inburgering, worden deze meegenomen in een voorontwerp van decreet dat ik voor de zomer van 2026 wil voorleggen aan deze Vlaamse Regering voor een eerste principiële goedkeuring.

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Hilde CREVITS